

Ureja uredniški
odbor — Glavni
in odg. urednik
Dušan Rebolj —
tel. 20-71, lok.
251 — Tisk in
kličjeji CP »Go-
renjski tisk«

Sava



GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA TOVARNE GUMIJEVIH IZDELKOV SAVA KRANJ

KRANJ, SOBOTA, 7. AVG. 1965

LETO IV. — 21./22. STEVILKA

Zvezna skupščina je uzakonila gospodarsko reformo - kakšne so njene značilnosti?

● V soboto, 24. julija so sprejeli zvezni, gospodarski in socialno-zdravstveni zbor zvezne skupščine celo vrsto zakonov, odlokov in zakonskih predpisov ter s tem začeli praktično uveljavljati napovedano gospodarsko reformo. Z njo hočemo zagotoviti našemu gospodarstvu ustrezno stabilizacijo ter omogočiti delovnim organizacijam boljše delovne pogoje. Seveda pa že sama uzakonitev ne zagotavlja, da bomo takšne cilje uresničili. Naloga slehernega delovnega kolektiva sedaj je, obrniti se navznoter ter z iskanjem notranjih rezerv kljub ostrejšim gospodarskim pogojem nadaljevati vključevanje v mednarodno delitev dela in nadaljnje dvigovanje življenjske ravni svojih članov.

Da omogočimo svojim bralcem vsaj bežen pregled nad predpisi, ki jih je sprejela zvezna skupščina, smo se odločili v kratkem spregovoriti o največjih spremembah, ki zadevajo davek na promet, obresti na sklade v gospo-

darstvu, prispevek iz dohodka, prispevek iz osebnih dohodkov in spremembah, ki zadevajo socialno zavarovanje.

S 1. avgustom velja nova skupna stopnja davka na promet blaga na drobno v višini 18 odstotkov. Zaradi poplav v minulih mesecih pa se tudi v naši republiki poveča za dodatna 2 odstotka, torej na 20 odstotkov. Davek na promet se plačuje sedaj le v prodaji končnih izdelkov, ki so takoj po nakupu namenjeni široki potrošnji. Zaradi tega so morali nekateri proizvajalci svoje izdelke poceniti — tudi gumarska industrija in to v povprečju za 7 odstotkov — za tisti del, ki ga je predstavljal v njihovi lastni ceni dotlej medfazni prometni davek. Zaradi povečanega davka na promet pa so se cene številnim izdelkom in predmetom, prav tako pa tudi raznim uslugam precej dvignile.

Nekdanja stopnja obresti na sklade v gospodarstvu se je znižala od 6 na 4 odstotke letno. Ker pa so bile nekatere gospodarske organizacije v preteklosti oproščene plačevanja te obveznosti, je bila povprečna stopnja do nove reforme 2,71 odstotka. Po uveljavitvi gospodarske reforme pa izjem ni več. Ugodnostne obrestne stopnje ostanejo le še za koristnike skla-

dov, ki služijo za proizvodnjo električne energije, za njen prenos, za proizvodnjo premoga in koksa, v črni metalurgiji, kmetijstvu, ribištvu, v vodnem gospodarstvu in prometu.

Z uveljavitvijo gospodarske reforme je ukinjeno plačevanje prispevka iz dohodka gospodarskih organizacij, ki je doslej močno bremenilo nekatere gospodarske dejavnosti.

Novi predpisi znižujejo zgornjo mejo prispevka iz osebnih dohodkov od 17,5 odstotka na 12,5 odstotka. Obveznosti občanov v delovnem razmerju so se pri zveznem delu prispevka znižale od 3 na 2,5 odstotka. Hkrati pa lahko pobirajo republike skupaj z občinami skupni prispevek iz osebnih dohodkov, ki pa ne sme presegati 8 odstotkov. Le izjemoma lahko to stopnjo povečajo za nadaljnja 2 odstotka, torej od 8 na 10 odstotkov za čas od 1. avgusta 1965 do 31. decembra 1966 zaradi potrebe po ublažitvi posledic gospodarske reforme in za pomoč gospodarskim organizacijam, ki se v novih pogojih sprva ne bodo dobro znašle. Ta sredstva pa se zbirajo v skladu skupnih rezerv za vsako republiko posebej.

Prispevki za vse panoge socialnega zavarovanja se znižajo na 20,5 odstotka. To velja tudi za prispevek za otroški dodatek. To novo stopnjo pa se bo obračunavalo od 1. avgusta do 31. decembra 1965.

Zaradi novega uradnega tečaja, po katerem je 1.250 dinarjev en ameriški dolar, znaša sedaj vrednost enega dolarja 0,710937 milijonov čistega zlata. To pomeni, da velja danes 1 kilogram čistega zlata 1.406.594 dinarjev. Da se po- (Nadaljevanje na 3. strani)

O čem je sklepal 19. julija naš delavski svet?

V ponedeljek, 19. julija, je bila 2. redna seja delavskega sveta podjetja. Ze sam dnevni red je bil obširen, morda celo preobširen. Razprava je potekala po posameznih točkah dokaj živahno in lahko rečemo, tudi temeljito, saj je seja trajala skoraj šest ur. Čeprav čas trajanja seje ni merilo za delo nekega organa, vendar enournna razprava po posamezni točki dnevnega reda le pomeni aktivno sodelovanje članov delavskega sveta.

Dnevni red je bil sledeč:

1. program dela delavskega sveta
2. predlogi sprememb v sistemu nagrajevanja
 - formiranje mase osebnega dohodka ekonomske enote valjarna II
 - ugotavljanje mase osebnega dohodka v delavski restavraciji
 - nagrajevanje zaposlenih v Počitniškem domu v Crikvenici
 - predlogi komisije za delitev dohodka

3. začasni sklepi s področja delovnih razmerij
4. pravilnik o delu disciplinske komisije
5. predlogi UO podjetja
6. realizacija sklepov delavskega sveta
7. pismene vloge

Po sprejetem dnevnem redu in po tem, ko je tov. Franci Rakovec prebral in razložil predlog

Z letošnje občinske konference organizacije Zveze komunistov v Kranju



▲ Prve dni junija smo objavili prispevek, ki ga je napisal predsednik delavskega sveta Jože Kužnik o svojem obisku pri predsedniku republike Josipu Brozu Titu ob njegovem letošnjem rojstnem dnevu. Danes pa objavljamo še fotografijo slovenske delegacije s tovarišem Titom ob tisti priložnosti

Nekaj predlogov, kako bolje gospodariti in več prihraniti

Z novo gospodarsko reformo se gumarski industriji v Jugoslaviji ne pišejo najboljše časi. Lahko rečem, da smo panoga gospodarstva, katero je gospodarska reforma močno prizadela. Kot prikazujejo novi izračuni za I. polletje bi po novem imeli za okrog 100 milijonov manj osebnih dohodkov, če bi nova gospodarska reforma veljala že od 1. januarja letos.

Centralni delavski svet je na 1. izredni seji razpravljal o novi reformi. Sprejeli smo sklepe, da je potrebno boljše in racionalnejše gospodariti. S tem bomo lahko prihranili več kot pa 100 milijonov dinarjev. Rad bi povedal nekaj svojih misli glede zaključkov o boljšem gospodarjenju.

Eden najbolj zanimivih zaključkov je ta, da je potrebno zmanjšati slabo kvaliteto od dosedanjih 4,5 % na 3 odstotke. Da se to uresniči, je potrebno nekaj več kot pa samo reči neposrednemu proizvajalcu, da mora delati boljše, ker bo s tem dobil višji osebni dohodek. Bo res samo on dobil dohodek, če bo izdeloval več kvalitetnih izdelkov? Menim, da bo s tem višji osebni dohodek vseh, od strokovnih delavcev do snalilke. Zato se moramo res vsi zavzeti za to, da se ne bo dogajalo kot zdaj, da iščemo pomoč za rešitev nekega problema, hodiš od vrat do vrat, vsak te pošilja naprej,

nazadnje pa moramo sami reševati problem. Med tem pa lahko nastane velika škoda.

Ne razumem zakaj nekateri vzamejo uvajanje neke nove zamisli tako lahkomišlno. Uvajanje novih kvalitet, postopkov bi lahko marsikje preizkušali v II. ali pa III. izmeni, ko so stroji manj obremenjeni. Tako v proizvodnji ne bi bilo izpadov. Zavedati se moramo, da je v I. izmeni delovni učinek največji in je zato razumljivo, da ena zastojna ura pomeni velik izpad v oddelku. Pa še ena stvar pri uvajanju novih kvalitet in postopkov. Vsako novost bi morali poskušati toliko časa, da bi se zadeva popolnoma vpeljala, ne pa da se obenem poskuša po več variant hkrati.

Morda bi bilo koristno proučiti predlog, da bi skupina iz razvojne službe, ki je odgovorna za nemoteno proizvodnjo v nekem oddelku, bila plačana po učinku ekonomske enote. S tem bi jih veliko bolj zainteresirali za določeno delo. Poglobliti bi se v odpravljanje napak, katere se pojavljajo vsak dan in stremeli bi za tem, da se izdelki, za katere so odgovorni, res kvalitetno izdelujejo. Ne bi se dogajalo kot zdaj, da probleme rešujejo preko telefona, temveč bi lahko posredovali na mestu samem. So primeri, ko v oddelku tudi po več mesecih ne pride strokovni delavec. Menim, da tako ne more biti delo koordinirano.

Problem za sebe so surovine. Boljšo kvaliteto bomo lahko napravili, če bomo imeli standardne surovine. Zač se zdaj dogaja, da npr. velozračnice izdelujemo iz kavčuka, kakršnega pač imamo v hiši. Včasih smo puščali na strani določeno količino kavčuka prve vrste za izdelovanje velozračnic. Razumljivo, da s takim načinom dela povečujemo odstotek škarta in slabe kvalitete. Pa je za to odgovorna ekonomska enota? Ne smemo gledati le končni produkt, temveč moramo spremljati celoten potek dela. Če npr. skrajšamo čas masticiranja kavčuka ali ga na drug način pospešimo in nato še skrajšamo čas mešanja zmesi in ne pustimo, da se zmes »uležijo« kot bi se po predpisih morale, mora tudi brizgalec odstopati od tehnološkega predpisa.

Velik prihranek je papirnata vojska, ki se je iz pisarn preselelila tudi v oddelke. Marsikaj je res koristno in nujno potrebno za boljšo evidenco, so pa stvari, ki so nepotrebne, kot npr. naročili smo formularje, za katere smo pozneje ugotovili, da so neuporabni in nekoristni. Tukaj bi lahko prihranili kakšen milijoneček, ker pač moramo vedeti, da je tudi papir drag.

(Nadaljevanje na 4. strani)

(Nadaljevanje na 2. strani)

Sedaj so na vrsti notranje rezerve

Zadnje čase ste že veliko brali o novih gospodarskih ukrepih, ki jih je treba uveljaviti, če hočemo, da se naš razvoj ne bo ustavil ali celo nazadoval. Marsikje slišimo črno glade napovedi za prihodnost. Vendar temu ni tako. Vedeti moramo, da vsaki stopnji razvoja ustrezajo določeni odnosi in določeni sistemi.

Točnih normativnih sprememb v gospodarskem sistemu še ne poznamo oziroma če niso dokončno določene in so še predmet razprave. Vsekakor so sprejeta načela takšna, ki zagotavljajo tistemu, ki bolje gospodarja, tudi večje dohodke. Ne dovoljujejo obstoja tistemu, ki ga s svojim delom ni opravičil in zagotavljajo skladno rast denarnih in blagovnih skladov. Osvojena načela preprečujejo tako visoko centralizacijo sredstev v rokah države itd. Jasno je, da je bila vrsta podjetij, oziroma gospodarskih panog dosedaj prav skozi taka dovoljenja v boljšem položaju in so se zaradi poslovnosti dela ponekod ustvarjali preveliki dohodki.

In kako se bo ta reforma odrazila pri nas! Prav gotovo je, da se bodo podražile predvsem uvozne surovine, kjer nas je dosedaj dolar z vključno carino in ostalimi uvoznimi dajatvami veljal 900 dinarjev. Njegova vrednost pa se bo povečala. Količina bo, je odvisno od paritete dolarja in od carinskih stopenj, ki se bodo po vsej verjetnosti znižale. Če upoštevamo, da je preko 60 odstotkov surovin, ki jih trošimo, iz uvoza, potem lahko vidimo, da nas bo enaka količina potrošnje veliko več stala kot doslej. Delno bomo to lahko ublažili, če bomo iskali cenejše surovine in če bomo zmanjšali porabo. Predvsem mora biti manj škarta, odpadka, iztisa itd. Za vsak izvožen dolar smo do sedaj za izvoz na vzhod dobili 975 dinarjev, za izvoz na zahod pa 1.050 dinarjev. Točnejših odnosov med našimi sedanjimi in bodočimi prodajnimi cenami ter nabavnimi cenami za domače surovine, elektriko in tarifami za tuje usluge še ne poznamo. Zato je vsako napovedovanje še preuranjeno. Verjetno bomo v celoti oproščeni plačevanja prometnega davka, tako kot vse ostale proizvodne organizacije. Tega smo plačevali približno v višini 22 odstotkov od prodajne cene, oziroma lansko leto približno 2,700 milijonov dinarjev oziroma če smo avtomobilski plašč prodali za 10.000 din, je moralo podjetje

(Nadaljevanje na 4. strani)



▲ Sredi minulega meseca sta nas obiskala iz Zambije dva predstavnika tamkajšnjih sindikatov. S predstavniki naše sindikalne organizacije sta se zadržala v daljšem razgovoru

Obiskali so nas sindikalni delavci iz Zambije

V soboto, 17. julija, sta nas obiskala gosta iz Zambije. Mr. R. T. Tubange, predsednik sindikata gradbenih delavcev in Mr. S. Situmba, podpredsednik sindikata javnih služb sta bila gosta jugoslovanskih sindikatov in sta med drugimi obiskala tudi naše podjetje. Na svojem potovanju jih spremlja član Centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije tov. Aco Konopek.

Država Zambija je naseljena s približno tremi milijoni črnih prebivalcev in kakšnim milijonom belcev. Je zelo redko naseljena, saj je po površini trikrat večja od naše države in njihovo glavno mesto šteje devet tisoč prebivalcev. Industrije skorajda nimajo, predvsem za pridobivanje žlahtnih kovin. Vendar pa kot smo že povedali, te rudnike imajo v posesti še vedno kapitalisti, ki so po osamosvojitvi ostali v deželi. Po zgledu nekaterih afriških držav se je tudi v Zambiji začelo gibanje za osamosvojitve in neodvisnost. V lanskem letu jim je uspelo pridobiti samostojnost, čeprav še zdaj močno čutijo posledice kapitalističnega sistema.

V našem razgovoru sta gosta povedala, da pri njih še niso izvedli nacionalizacije in da vlada še išče najustreznejši sistem ureditve. Ravno zato, ker želijo uvesti sistem ureditve, ki bo za njihove pogoje najprimernejši, so obiskali Jugoslavijo in se pri nas preko sindikata zanimali za samoupravno ureditev in funkcijo ter delovanje sindikata. Namreč za zdaj je pri njih sindikat edina organizacija, preko katere morejo uvajati novosti v odnosih.

V nevezanem govoru smo (ker nam je o tem malo znanega) tudi mi povprašali Mr. Mubango in Mr. Situmbo, kako pri njih delujejo sindikati.

Zahvala bralcem

Z današnjo številko sem prenehal urejati vašo »Savo«, dragi bralci. Kot svojo dolžnost smatram, da se vam moram vsem zahvaliti za pozorno spremljanje posameznih izdaj, zlasti pa še za številne dobronamerne in koristne pripombe, predloge in tudi kritične misli. Menim, da smo v skupnih prizadevanjih ustvarili v svojem kolektivu lastno sredstvo za izmenjavo mnenj, večji del zastavljenih ciljev dosegli in da je časopis »Sava« kljub vsem občasnim pomanjkljivostim izpolnil vašo pričakovanja.

Vsem bralcem želim, da s svojimi prispevki in spodbudnimi pripombami uredniškemu odboru ter novemu uredniku še nadalje pomagajo pri urejanju »Save«. Samo zadosti velik krog sodelavcev, kresanje mnenj in še nadaljnje utrjevanje delavskega upravljanja bodo zagotovili, da bo časopis v bodoče še bolj izpolnjeval svoje osnovne naloge — informirati, izmenjavati mnenja ter mobilizirati kolektiv!

Urednik
Dušan Rebolj

Pet let gumarskega izobraževalnega centra

Osnova za uspešno gospodarjenje je strokovno usposobljen kader. To področje je v večji meri prepuščeno delovnim organizacijam, da samostojno skrbijo za pridobivanje novih in usposabljanje že obstoječe kadre. Naše podjetje je eno izmed redkih, ki je pravočasno spoznalo pomembnost tega vprašanja in 19. julija 1960. leta ustanovilo Gumarsko-izobraževalni center.

Sedanji center je bil najprej ustanovljen kot gumarsko-razvojni izobraževalni center, naslednje leto, to je 3. avgusta 1961 pa kot gumarski izobraževalni center. — Njegova osnovna naloga naj bi bila strokovno in družbeno ekonomsko izobraževanje in usposabljanje delavcev različnih področij za potrebe podjetja. V ta namen je bilo več izobraževalnih akcij, ker sta hitrost razvoja in

rekonstrukcija tovarne zahtevala vedno več strokovno usposobljenega kadra. Glede na to, da je naša gospodarska veja sorazmerno precej mlada in da se je začela razvijati v naši državi šele zadnjih nekaj let, sodi tem bolj v področje neizpopolnjenih kadrov.

Z ustanovitvijo industrijske gumarske šole je skušalo podjetje to vprašanje deloma rešiti. Kljub temu, da se je na ta način izsolalo precej poklicnih gumarjev, so daljše analize pokazale, da tak način izobraževanja ni v skladu s trenutnimi zahtevami in perspektivnim načinom gospodarjenja.

Pomanjkljivosti so se namreč odražale v tem, da je bil program preobširen in nesistematičen, kar pa je imelo za posledice neučinkovitost absolventov glede ekonomskega vidika. Zato je bila omenjena šola leta 1960 ukinjena in istočasno ustanovljena poklicna gumarska šola. Program in način študija se je precej razlikoval od prejšnjega. Tudi čas šolanja se je skrajšal za eno leto. Učenci so bili sedem mesecev na praksi v tovarni, štiri mesece pa pri teoretičnem pouku. Tudi ta način izobraževanja se po zadnjih analizah ni pokazal najboljši. V ta namen je že delavski svet centra na svoji zadnji seji sprejel sklep, da uvede nov način izobraževanja poklicnih učencev, in sicer tako, da bodo en teden v šoli pri teoretičnem pouku, en teden pa pri praktičnem. Na ta način bi imeli učenci večjo povezavo med praktičnim in teoretičnim poukom, s tem pa seveda tudi boljše uspehe.

sporočili, da so kampanjolo našli v nekem italijanskem pristanišču. Zal so jima sporočili tudi, da znaša ležarina več kakor pa je avtomobil vreden. Ugotovljeno je tudi, da se to ni zgodilo po naši krivdi, vendar pravega krivca še niso odkrili.

Po tem smo se pristržno posloveli in si zaželeli čim tesnejšega sodelovanja.

Pavel Gantar

Drugi od leve je R. T. Tubange, predsednik sindikata gradbenih delavcev, tretji od leve pa S. Situmba, podpredsednik sindikata javnih služb



Nekaj predlogov, kako bolje gospodariti in več prihraniti

(Nadaljevanje s 1. strani)

Veliko, verjetno največ bi lahko prihranili z racionalnejšo uporabo materialov in časa. V ta namen je pri nas v tovarni ustanovljena komisija za racionalizacije. Toda, le-ta sama ne zmore vsega dela. Vse njeno delo vodi tajnik komisije, ki mu je to le dodatno opravilo. Sam ne najde vedno dovolj časa da bi zadeve reševal tekoče, predlogi pa se kopičijo in kopičijo. K vsemu temu pa morajo dati svoje mnenje še drugi člani kolektiva, tako je leto na-

okrog (če upoštevamo, da se pri vsakem zadrži predlog povprečno mesec dni). S tem izgubljammo veliko pri trošenju materiala in časa, seveda tudi sredstev, ki bi jih s tem prihranili. Če bi bili nagrajeni vsi po učinku, prihranku in kvaliteti dela, bi verjetno take probleme hitreje reševali.

Postavlja se tudi vprašanje, kaj je z referentom za racionalizacije. Že pred časom je bilo govora o samostojnem referentu za racionalizacije, ki bi reševal te naloge tekoče. Do zdaj se ni premaknilo z mrtve točke, čeprav je svojčas že bil razpis za zasedbo delovnega mesta. Ne smemo se batj izdatkov za njegovo namestitve, ko bi vendar z dobrim delavcem prihranili več kot 100 milijonov. Zakaj toliko premišljujemo okrog koristnosti delovnega mesta, ko pa smo med tem časom odprli na novo več drugih, ki so manj potrebna.

To je nekaj mojih misli o novi gospodarski reformi ali bolje rečeno, kako bolje gospodariti v novih pogojih. Smatram, da v tem času lahko vsak član kolektiva pove svoje mnenje in želim, da se še kdo oglasi in pove s kakšnimi težavami se borijo in kako bi se dale le-te odpraviti.

Miha Čuhalev



Poklicno šolo je v tem obdobju končalo 127 učencev, obiskuje jo 30 učencev, na novo prijavljenih pa je 47. S kadrom poklicne šole smo le delno rešili problem strokovnega kadra, kajti naloga le-teh je v glavnem bolj operativnega značaja, to je delati pri strojih in ostalih poklicnih delovnih mestih. Sodobna proizvodnja pa zahteva mnogo več, saj je treba ustvariti določeno tehnologijo, tehnološke postopke itd. V ta namen je bila organizirana Tehnična gumarska šola. To je dokončalo 40 slušateljev, obiskuje jo 18, na novo prijavljenih pa je 25 slušateljev.

Tudi s to stopnjo šolanja nismo zagotovili zahtev podjetja, ki izvirajo predvsem iz uvajanja nove tehnologije, postopkov, surovin itd. Zato je bila v letu 1964 ustanovljena Višja gumarska šola, ki jo sedaj obiskuje 20 slušateljev.

Ena izmed osnovnih nalog centra je tudi priučevanje na novo sprejetih sodelavcev. Organizirano je bilo 40 uvajalnih seminarjev, skozi katere je šlo 577 delavcev, praktično priučevanih na delovnih mestih pa je bilo približno 250 delavcev. Te številke nam ne povedo vsega, kajti to področje je zelo pomembno za podjetje, ker kot je že iz samih številk razvidno, sloni prirastek delovne sile v glavnem na priučevanju. Zato bi morali temu vprašanju posvetiti precejšnjo pozornost, kajti upoštevati je treba nadaljnji vpliv na samo kvaliteto in produktivnost dela. Če samo pogledamo razliko med udeleženci seminarja in praktično priučeni — pri tem so iz vzeti sodelavci strokovnih služb — nam to pove, da gre precej delavcev v proizvodnjo brez priučevanja. Temu je med drugim tudi vzrok, da v nekaterih ekonomskih enotah ni organiziranega praktičnega priučevanja. V bodoče bo zato treba poskrbeti na vseh področjih. Ena izmed ovir je tudi posamezno sprejemanje novih delavcev. Če bi se lahko temu izognili in vskladili potrebe s skupinskim sprejemom; seveda na enem področju, bi bilo treba priučevanje še v marsikateri smeri razviti. Tu gre namreč poleg praktičnega dela tudi za to, da mora delavec poznati prav tako osnove same tehnologije, ker je ta v tesni povezavi s kvaliteto izdelka.

Ko so se posamezne šole ustanovljale, je bilo precej problemov s samo organizacijo, programi dela itd. Med drugim je primanjkovalo tudi učnih pripomočkov. Če smo torej hoteli zagotoviti dober uspeh, je bilo treba zadostiti osnovnim pogojem uspešnega šolanja. Med drugim je bilo izdelano 16 skript za tehniško gumarsko šolo in štiri za poklicno gumarsko šolo, sedem pa jih je še v pripravi. Namen izobraževanja se ne odraža zgolj v strokovnem smislu, ampak nudi tudi znanje splošnega značaja, ki koristi v vsakodnevnem življenju. Glede na to, da so učenci iz oddaljenih krajev stalno v domu centra, je bilo posvečeno precej pozornosti samo družbeno-ekonomski vzgoji mladine. V prvi vrsti so bile organizirane šole za življenje I. in II. stopnje, krajši ciklusi predavanj, mladinske politične šole itd. Tudi sami mladinci so organizirali posamezne krožke, debatne večere, kulturne prireditve itd.

Velik problem pa predstavljajo sedanji prostori, v katerih bivajo mladinci. Sčasoma se bo seveda tudi uredilo (saj bodo že prihodnje leto stanovali v mladinskem domu v Stražišču). Organizirane so bile tudi posamezne strokovne ekskurzije — ogledi tovarn, izleti itd. Uspeh te vzgoje je velike pomembnosti za podjetje. Ko pride učenec na delovno mesto ni samo proizvajalec, ampak istočasno tudi upravljalec. Zato tega ne moremo ločiti od rednega programa, ampak ga vključiti vanj in mu dati pravo mesto.

V nekaterih primerih je imel center določene probleme glede pridobivanja učencev v uk. Zato

(Nadaljevanje na 3. strani)

Zaključki o razgovorih predstavnikov „Tigra“, „Borova“, „Risa“ in domače „Save“

V prejšnji številki našega glasila ste brali vest o razgovorih, ki so se vršili med predstavniki družbenopolitičnih organizacij »Tigra«, »Risa«, »Borova« in »Save« v Kranju.

Danes poročamo, kakšne naloge so si zadale družbenopolitične organizacije omenjenih podjetij. Zato objavljamo sprejete zaključke v celoti, kakršne so sprejeli predstavniki 5. julija 1965, zadnji dan razgovorov.

I. Vsestransko medsebojno informiranje gumarskih podjetij o uspehih, problemih, življenju in delu

● poslali tovarniške časopise v vsa gumarska podjetja, s katerimi sodelujemo

● v tovarniških časopisih bi bilo potrebno dati prednost uvajanju gospodarske reforme v gumarski industriji, delitvi dela in integraciji

● medsebojna izmenjava izkušenj na vseh področjih dela tako družbenopolitičnih faktorjev kot strokovnih služb.

II. Sodelovanje gumarskih podjetij na kulturnem, športnem in rekreativnem področju

● v bodočem delu družbenopolitičnih organizacij bomo vzpostavili čim tesnejše sodelovanje v vseh gumarskih podjetjih po zgoraj navedenih vprašanjih

● na začetku leta, pred sestav-

ljanjem planov dela, se sestanejo vsi predstavniki služb, komisij ali referenti za rekreacijo in družbeni standard »Borovo«, »Tigar« in »Sava« in napravijo skupen plan koriščenja letnih dopustov s tem, da vskladijo svoje plane dela, s čimer bi vse kapacitete v obstoječih počitniških domovih izkoristili preko celega leta — ne samo v enem ali dveh mesecih.

● s prihodnjim letom začeti s tradicionalnimi srečanji na športnem, zabavnem in kulturnem področju, tako da bi vsako leto bilo tradicionalno srečanje vsakokrat v drugi organizaciji

● potne stroške in ostale stroške za udeležence na teh tradicionalnih srečanjih bi nosili posamezni kolektivi, organizator pa

▼ **Predstavnike gumarskih podjetij iz bratskih republik smo povabili na izlet k slapu Savice**



Pet let gumarskega izobraževalnega centra

(Nadaljevanje z 2. strani)

je bilo treba marsikaj organizirati in podrobno seznaniti osnovnošolsko mladino s tem poklicem. V prvi vrsti so bila organizirana predavanja po osnovnih šolah, vsestransko sodelovanje z zavodi za zaposlovanje po vsej Sloveniji, izdana sta bila dva prospekta o usmerjanju za poklic, počitniško delo itd. Ta oblika se je pokazala kot zelo uspešna, saj je ta poklic vse premalo poznan in je zato potrebno šole in zavode pravočasno informirati, da bi lahko mladino usmerjali tudi v gumarstvo.

Zadnje čase je center sodeloval z nekaterimi srednjimi šolami in višjim irazredi osemletke glede organiziranja tehničnega pouka. To so bile le nekatere osnovne naloge, ki jih je center v preteklem obdobju opravljal. Seveda, pa je bilo poleg tega še vrsta vprašanj tekočega dela prehodnega značaja. S sprejemom statuta pa se postavljajo pred center še druge naloge v okviru izobraževanja. Potrebno je namreč posvetiti precejšnjo skrb in pozornost dopolnilnemu izobraževanju, strokovnemu izpopolnjevanju, skrbi za ostale poklice poleg gumarskega, družbeno-ekonomskemu izobraževanju članov kolektiva itd. Iz vsega tega lahko zaključimo, da čakajo center zelo zahtevne naloge, ki se bodo z dobro organizacijo dela dale tudi uspešno premagati.

MILE MILIVOJEVIČ

ževanje obstoječih kadrov v skladu s proizvodno orientacijo na bazi obstoječe in daljne specializacije in delitve dela. Kar se tiče raznih seminarjev, tečajev za pridobivanje kvalifikacij, predlagamo, da to prevzamejo centri za strokovno izobraževanje. Poleg strokovnega izobraževanja se pojavlja danes tudi večja potreba po izobraževanju na političnem in ekonomskem področju.

● Po vprašanih razmeščanja kadrov bi morali voditi skupno politiko, ki mora biti grajena tako, da bodo vse delovne organizacije zaščitene pred preveliko fluktuacijo. Glede razmeščanja in usposabljanja kadrov menimo, da je to vezano na specifične pogoje vsake delovne organizacije. Pri tem pa je pomembno razvijanje medsebojne izmenjave mišljenj in izkušenj, uporabe principa rotacije, upoštevanje pri tem subjektivne slabosti. Rotacija pa se ne bi smela izvajati zaradi formalnega zadovoljevanja, ne upoštevanje pri tem, da je zagotovljena kvaliteta sprememb v kadrih.

● Kar se tiče vprašanja razširjenja osnovnih organizacij, odnosno sprejema novih članov Zveze komunistov, o uporabi disciplinskih ukrepov, smatramo, da tudi to vprašanje posega v specifičnost posameznih podjetij, vendar pa o teh vprašanih obstojajo izdelana skupna stališča in naloge za vse člane Zveze komunistov.

● Družbenopolitične organizacije morajo biti v svojih delovnih kolektivih nosilci napredne kadrovske politike, kot jo zahtevajo predhodni zaključki.



▲ **Posnetek prikazuje razgovore predstavnikov družbenopolitičnih organizacij »Tigra«, »Borova«, »Risa« in »Save«**

IV. Vprašanje razvijanja nadaljnjega sodelovanja na ekonomskem tehnološko-proizvodnem področju

● Razprava družbenopolitičnih organizacij na področju specializacije proizvodnje naj da politiko o delitvi dela kot pogoja za ustvarjanje večjih učinkov ter osnove za našo konkurenčnost na svetovnem trgu.

● V sedajni fazi, ko se postavlja vprašanje politike samofinanciranja, smo dolžni, da koordiniramo komercialno politiko, zlasti s skupnim nastopom na svetovnem trgu.

● Posledica delitve proizvodnje

bo olajšala medsebojno izmenjavo izkušenj na tehnološkem področju.

● V fazi gospodarske reforme se postavlja pred gumarsko industrijo odgovornost za pravilno orientacijo razširjene reprodukcije. Sodelovanje na področju delitve proizvodnje, planiranja proizvodnje, komercialnem področju, bodo ugodno vplivali tudi na ustrezno planiranje investicij na nivoju gumarske industrije.

● Vsi navedeni problemi postavljajo zahtevo po skupni koordinaciji na področju kratkoročnih in dolgoročnih planov.

● V novih gospodarskih pogojih se postavlja vprašanje vloge in naloge združenja ter vloge gospodarske zbornice.

● Vse zgoraj navedene točke je treba prenesti na same organizacijske strokovne delavce oziroma strokovne službe.

CIRIL HABE

Zvezna skupščina je uzakonila gospodarsko reformo - kakšne so njene značilnosti?

(Nadaljevanje s 1. strani)

enostavi vse knjigovodsko in drugo poslovanje, bo izdala Narodna banka SFRJ nove dinarske bankovce in kovance z denominacijskim razmerjem s sedanjimi 1:100. To pomeni, da bo vreden en novi dinar sto sedanjim. To pa ne pomeni, da se dinar s tem razvrednoti. Ko bodo prišli novi dinarji v promet, bomo lahko v prehodnem obdobju plačevali z novimi in starimi, to je sedanjimi. Le v trgovinah in uslužnostnih dejavnostih bodo imeli vsi predmeti oziroma usluge dve ceni — eno za novi dinar in drugo za stari, sedanjim dinar.

Povprečna carinska stopnja za uvoz se je znižala na 10,7 odstotka. Carinske olajšave, ki so veljale doslej, so se nekoliko spremenile. Občanom v bodoče ne bo omogočeno prinašati iz tujine vsako leto za vrednost do 30.000 dinarjev brez carine.

Glavni namen napovedane revalorizacije stanovanjskih hiš, to je dvigniti vrednost stanovanj na realno osnovo, je postopoma preiti na ekonomsko stanarino ter s tem pospešiti stanovanjsko gradnjo — zlasti v privatni lasti in z vlaganjem prihranjenega denarja posameznikov. Zato bo treba ugotoviti za vse stanovanjske hiše vrednosti stanovanj glede na cene stanovanjske graditve, ki so veljale decembra 1964. Na osnovi teh se bo potem določilo nove stanarine in pri tem upoštevalo amortizacijsko dobo le 25 let! Za-

radi tega se bodo stanarine precej povečale — tudi za 150 odstotkov! In da gospodinjstvi proračuni občanov ne bodo naenkrat preveč prizadeti, določajo novi predpisi, da bodo veljale popolne ekonomske stanarine šele leta 1970. Do tega časa pa naj se iz leta v leto stanarine v svojih zneskih vse bolj približujejo ekonomskim — torej bodo do leta 1970 koristniki stanovanj plačevali nekakšne akontacije.

Konec tega leta prenehajo tudi obstojati republiški, pokrajinski in občinski stanovanjski skladi. Njihova sredstva bodo prevzele hkrati z obveznostmi poslovne banke. Sredstva, ki so jih delovne organizacije izločale v talke sklade — za naše podjetje je znašalo to letno okrog 80 milijonov dinarjev — za gradnjo stanovanj, bodo lahko priključile svojim skladom skupne porabe, izkoriščati pa jih bodo smele le za stanovanjsko gradnjo in deloma za prispevek, s katerim bodo lahko zniževale nove, vse bolj ekonomske stanarine svojih delavcev. Teh sredstev pa ne bodo smele razdeljevati koristnikom stanovanj, pač pa jih bodo lahko vročale stanovanjskim podjetjem za krepitev materialne baze.

Z novimi zakonskimi predpisi se povečajo tudi starostne, invalidske in družinske pokojnine v povprečju za 23 odstotkov. Za vsakega otroka, katerega upravičenec prejema sedaj poln otroški dodatek, se le-ta zviša za 1.200 dinar-



▲ **Takšna je sedaj preurejena notranjost naše strokovne knjižnice**

jev. Nadomestilo bodo dobili tudi zavarovanci, ki so ob sprejetju gospodarske reforme na bolniškem dopustu, če bodo njihove delovne organizacije ustrezno povečale osebne dohodke zaposlenih. Z novimi predpisi pa se tudi povečajo vsi invalidski prejemki in to za 23 odstotkov, izjemoma pa se povečajo invalidnine VIII., IX. in X. skupine za 50 odstotkov, ker se od leta 1959 še niso povečale. Poveča se tudi dodatek za samopreživljanje in to od 5.000 na 9.000 dinarjev. Spremenjen je tudi zakon o dodatku borcem, saj določa povečanje sedanje osnove za 23 odstotkov!

DUSAN REBOLJ

Odgovor na članek:

Naše gume...

Zgornji članek kaže na to, kako bi lahko izkoristili razne tovrstne prireditve v propagandne namene.

V službi za raziskavo trga in ekonomske propagande stojimo na stališču, da se v primerih, kot je omenjeno, reklamna sredstva močno obrestujejo. **Dobro mnenje potrošnika o naših izdelkih je močan kapital.**

Vendar pa organizacija službe za raziskavo trga in ekonomske propagande še ni toliko izpeljana, da bi lahko zajemala tudi vse momente ekonomske propagande. Tudi primer tov. Kermavnarja ni reševala naša služba.

Zato bi morali tudi to organizacijsko vprašanje čimprej rešiti.

Služba za raziskavo trga in ekonomske propagande



► **Ko so se gostje iz sorodnih podjetij vračali iz Bohinja, so si ogledali tudi Blejski grad, od koder je tudi tale posnetek**

Sedaj so na vrsti notranje rezerve

(Nadaljevanje s 1. strani)

od tega odšteti okrog 2.200 dinarjev samo za prometni davek. Prav tako bodo vse gospodarske organizacije oproščene prispevka iz dohodka. Tega smo lani plačali preko 300 milijonov. Ta prispevek so večkrat označevali kot davek na pridnost, kar v določeni meri drži. Tisti, ki je boljše gospodaril, je zato moral plačati večji prispevek. Po vsej verjetnosti se bodo znižale tudi obresti od poslovnega sklada, ki so bile dosedaj določene v višini 6 odstotkov in skoraj enako visoke, kot smo plačevali obresti, če smo najeli kredit. Iz tega je razumljivo, da je bil le malokdo zainteresiran ustvarjati lastna sredstva, če pa je lahko najel kredit pod enako ugodnimi pogoji oziroma še boljšimi, pri tem pa upoštevamo, da je vrednost dinarja počasi padala. Sedaj bodo lastna sredstva cenejša in bolj bomo skrbeli za to, da jih bomo imeli dovolj.

Kakor koli bodo že vplivale spremembe na naš obseg bruto produkta in njegove delitve — jasno je to, da tisti, ki bo ob tako sprejetih ukrepih bolje poslovati, preje bo lahko širil svojo materialno osnovo. Računati pa moramo tudi s tem, da bomo morali ustvariti tolikšen dohodek, s katerim bomo lahko pokrivali osebne dohodke. Ti bodo morali biti tolikšni, da življenjski standard ne bo padel.

Pred nami je izredno kratek rok, v katerem bomo morali dokazati ali smo sposobni prevzeti nov sistem gospodarjenja in ali bomo lahko opravičili tolikokrat postavljene trditve, da imamo dokaj visoko produktivnost in močan strokovni kader. Mislim, da gremo v spremenjene pogoje gospodarjenja dobro pripravljeni. Ekonomisti in drugi strokovni sodelavci so prav v teh dneh veliko govorili o novih gospodarskih ukrepih in pripravili obsežen akcijski program odkrivanja in izkoriščanja notranjih rezerv.

Naloge tega programa so porazdeljene po posameznih področjih. Določeni so sodelavci, ki bodo morali skrbeti, da se jih izvrši. Prav tako pa so postavljene tudi okvirni roki, do kdaj morajo biti le-te izvršene. Tako ostro razmejene naloge nalagajo slehernemu, ki jih mora izvršiti, tudi dejansko odgovornost pred

samoupravnimi organi in pred celotnim kolektivom.

Na področju kadrov bo treba ponovno proučiti, ali so vsi sodelavci racionalno zaposleni. Če niso, bo potrebno poiskati načine, da jih bomo vključili v proizvodni proces tja, kjer po svoji strokovni usposobljenosti lahko največ doprinesejo k skupnemu cilju. Proučiti bo potrebno tudi izkoriščanje delovnega časa. Na področju osnovnih sredstev bo potrebno proučiti realne možnosti financiranja novih investicij. Pri tem bo potrebno zagotoviti dovolj sredstev za dokončno rekonstrukcijo tehnične hale in pnevmatikarne, obstoječa osnovna sredstva, ki jih ne potrebujemo, pa odprodati. Poskrbeti bomo morali za hitrejšo obratovanje obratnih sredstev s tem, da bomo zaloge surovin uskladili z optimalnimi, da bomo pospešili proizvodni proces, da bomo poskrbeli za hitrejšo prodajo itd.

Veliko si obetamo od izboljšanja tehnologije same z zamenjavo dragih in uvoženih s cenejšimi in domačimi surovinami. Pri tem seveda ne smemo popustiti pri kvaliteti. V proizvodnji bo potrebno temeljito proučiti predvsem valjarno, njeno operativno planiranje in kvaliteto njenih izdelkov. Izločiti iz proizvodnega asortimana drobne, nepomembne izdelke, ki so nerentabilni. Opustiti je potrebno pretirano bitko za čim večjo tonažo, ker nam ta lahko škodi. Zagotoviti bomo morali trdno povezavo z razvojnimi in prodajnimi službami ter oddelki v službi za organizacijo proizvodnje, kakor tudi določiti način operativnega planiranja, normiranja in kalkuliranja. Izboljšali bomo kvaliteto in proučili možnosti štiriskupinskega dela. Pri prodaji izdelkov bomo težili k zmanjšanju asortimana ter izbrali najbolj ceneno in najbolj učinkovito pot prodaje.

Pri organizaciji bo treba poskrbeti za notranjo izvedbo že osvojene organizacijske strukture podjetja, izdelati vrsto organizacijskih predpisov itd. Poleg tega je treba pripraviti potreben sistem obračuna po ekonomskih enotah in izdelati sistem nagrajevanja, ki bo vezan na obračun, določiti vrsto kriterijev in normativov za stroške, ki nastajajo posredno v proizvodnem procesu. Prav tako pa bo treba pripraviti temeljit gospodarski načrt za naslednje leto.

Mislim, da s temi besedami nismo mogli podrobneje opisati prevzetih nalog. Prav gotovo pa bo potrebno o sleherni podrobnosti obveščati kolektiv.

IVA PODPEŠKAR



▲ O perecih vprašanjih, ki zadevajo delovni kolektiv, razpravlja od časa do časa tudi naš politični aktiv

O čem je sklepal 19. julija naš delavski svet?

(Nadaljevanje s 1. strani)

Po zakonu o volitvah v delavske svete in zato, ker je dosedanji predstavnik nabavnih služb v delavskem svetu podjetja odšel iz kolektiva, je delavski svet ponovno razpisal nadomestne volitve v tej enoti in v ta namen potrdil ustrezne komisije.

Prav tako je delavski svet razpravljal o predlogu formiranja delavskega sveta ekonomske enote tehnične hale, ker se čuti potreba po udeležbi delavcev-upravljalcev v tem novoporojajočem se kolektivu. Zato je delavski svet sprejel sklep, naj člani te ekonomske enote ustanovijo delavski svet ekonomske enote tehnične hale.

Naslednjo točko dnevnega reda je podal tov. Tine Klemenčič. Zaradi dosedanjih nepravilno izdelanih kriterijev formiranja mase osebnih dohodkov v ekonomski enoti valjarna II predlaga komisija za delitev dohodka delavskemu svetu nova merila za merjenje vložnega dela. Po sprejetem predlogu se bo odločeno o osebnih dohodkih formirala od lastnega vložnega dela in ne kot doslej od skupno vložnega dela vseh proizvodnih ekonomskih enot.

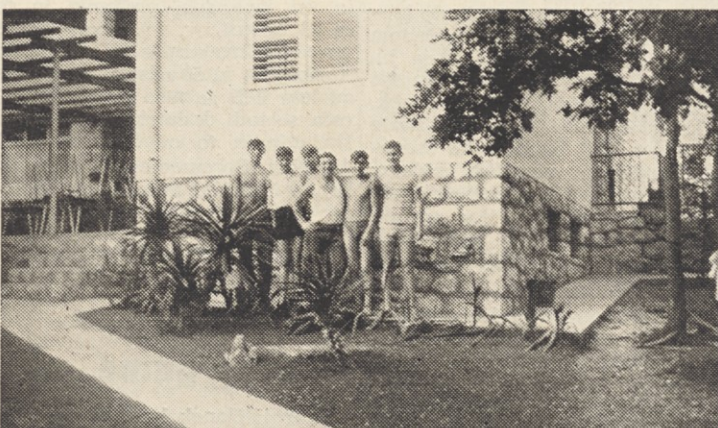
Po teh merilih bo možno formirati maso osebnega dohodka na naslednjih obračunskih enotah:

- izdelava zmesi
- kalandriranje
- brizganje protektorja
- režnja

Masa osebnih dohodkov je odvisna od količine izdelanih polizdelkov ali vložnega dela, od kvalitete polizdelkov in vrednosti vložnega dela.

Člani delavskega sveta so razpravljali tudi o predlogu komisije za delitev dohodka, ki ga je podal tov. Klemenčič in ki se nanaša na nagrajevanje v delavski restavraciji. Novo pri tem je, da bodo sodelavci v delavski restavraciji z 12,55 odstotkov sami vplivali na maso osebnega dohodka, 87,4 odstotkov pa je odvisnih od uspeha skupnega vložnega dela. Seveda pa variabilni del vpliva na formiranje mase osebnega dohodka tedaj, če so izpolnjeni vsi pogoji npr. število kosil, zajtrkov in malic. Po drugi strani pa mora kvaliteta ostati nespremenjena v primerjavi z letom 1964. Poleg

◀ To je skupina učencev poklicne gumarske šole, ki je letos s prostovoljnim delom uredila okolico počitniškega doma v Crikvenici



Še enkrat „Ali res ni mogoče“

V 19. številki našega časopisa vprašuje »bralec Save« (ni se podpisal) ali ni mogoče urediti prodaje blokov za topli obrok pri blagajni med časom za malico.

Uradni odgovor lahko da uprava Delavske restavracije, vendar kot član kolektiva »Save«, ki mi je nekoliko znano poslovanje naše restavracije menim, da po takem načinu prodaje blokov za topli obrok ni nobene potrebe, ker si vsak član kolektiva na določen dan v tednu lahko kupi bloke za topli obrok in bi predstavljalo prodajanje teh blokov pri blagajni bifeja dodatno obre-

menitev tovarišice pri register blagajni bifeja.

Iz prakse vemo, da je že itak dostikrat vrsta pri teh blagajnah in bi s prodajo blokov te vrste še povečali samo zato, ker si posamezni sodelavci ne kupijo blokov za topli obrok na dan, ki je za to določen.

Poleg tega menim, da ima ukrep, da se bloki ne prodajajo pri blagajni bifeja še nek drug praktičen smisel in sicer ta, da se onemogoči nečlanom kolektiva malica po 50 din (kar pred-

stavlja komaj tretjino dejanske cene). Zlasti v obratu II imamo opravka z delavci drugih podjetij, ki so pri nas na gradnji, montaži, šoferji in spremljevalci avtomobilov transportnih podjetij itd. Vsi ti imajo od svojih dodatke in ni nobenega opravičila, da jih še financira naše podjetje oz. da jim nudi topli obrok z regresom nad 70 odstotkov v breme osebnih dohodkov vseh nas članov kolektiva »Save«.

Karel Padjera

4. nagrajevanje po kvaliteti posameznikov

5. nagrajevanje v pomožnih ekonomskih enotah se mora urediti po tem, da bodo vsa dela normirana in preokračena norma naj bo nagrada za večje vloženo delo. Normalno preseganje norme znaša in se obračunava do 25 odstotno.

6. izpopolnitev sistema — v ta namen se mora pripraviti do prihodnjega leta vse potrebne kalkulacijske izdelavne predpise, točno planiranje in realno zajemanje stroškov.

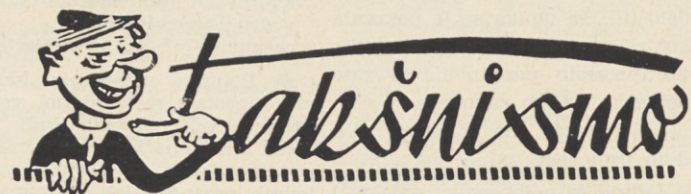
Za izvršitev teh nalog, ki jih je delavski svet sprejel in potrdil, morajo ustrezne strokovne službe takoj pričeti z delom. Poleg tega pa je delavski svet sprejel vse navedene predloge komisije za delitev dohodka.

V skladu z določili Temeljnega zakona o delovnih razmerjih in statuta je organizacijsko kadrovska služba pripravila predlog delavskemu svetu o začasni ureditvi s področja delovnih odnosov. Začasni zato, ker so nova navodila izšla šele v četrtem mesecu letos in bi bilo nemogoče urejevati zadeve za nazaj. Predlog OKS, ki se nanaša na vsa vprašanja s področja delovnih odnosov, naj bi veljal do konca tega leta. V tem času bi služba pripravila dokončno izdelan predlog in ga posredovala samoupravnim organom v razpravo. Tov. Janko Bajde, ki je bil poročevalec v tej točki, je povedal, da je upravni odbor podjetja o tem predlogu že razpravljal in ga s pripombami in dopolnitvami daje v razpravo delavskemu svetu.

Z ozirom na to, da predlog ne vsebuje bistvenih sprememb, o tem ne bi širše poročali, pač pa bi preko našega časopisa vsem članom kolektiva posredovali v razpravo nov dokončen predlog ob koncu leta. Poleg vseh vprašanj, pa je delavski svet sprejel tudi sklep, naj delavski svet ekonomske enote in zbori delavcev razpravljajo na svojih sejah o celotni problematiki v svojih enotah, naj izdelajo konkretne predloge in le-te posredujejo delavskemu svetu v razpravo in ukrepanje.

Člani delavskega sveta so z določenimi popravki in pripombami potrdili sklep o začasni ureditvi. Ker želimo, da bi bili vsi člani našega kolektiva seznanjeni z delom samoupravnih organov, menimo, da je tak način, sicer precej skrčen, primeren za informiranje. Želimo pa, da nam tudi vi, dragi bralci, sporočite in predlagate, kakšne oblike so za vas najbolj primerne. Morda bi zadostovalo, da bi v vašem časopisu objavljali samo sklepe. Pišite nam!

JOZE ŠTULAR



Naše gume na jadranskem Rallyju

Naš sodelavec tovariš Zupan nam je pred kratkim poslal prispevek, ki ga je objavila revija »Avtomoto«. Smatra, da je sestavek Janca Kermavnerja — udeleženca Jadranskega rallyja, ki je vozil z našimi gumami, dovolj zanimiv, da ga objavimo tudi v našem časopisu.

Takole piše v omenjeni reviji tovariš Kermavner:

Od vseh domačih in tujih tekmovalcev, sem bil jaz edini, ki je vozil z gumami domače proizvodnje (Sava—Kranj), za katere so mi hoteli pripovedovat tekmovalci eden za drugim, da imajo napačen profil, od katerega tudi izvira strahovito cviljenje pri zaviranju in ostrem zavijanju na zavojih.

Ko sem povedal v Kranju, da nameravam voziti z njihovimi gumami in vprašal, če lahko raču-

nati na kakšno podporo ali pomoč, mi je bilo rečeno: »Gume dobiš, če jih plačaš v celoti.« No, pa sem jih plačal, montiral, zmagal, po dveh rallyjih pa sem jih že do kraja izrabljene moral demontirati. Pa moram resnici na ljubo povedati, da sem bil z gumami »Sava« pravzaprav zelo zadovoljen. Na več kot 5000 kilometrov dolgi vožnji po delno skrajno slabem terenu nisem imel niti enega defekta, medtem, ko so vozači z Michelin gumami doživljali težke trenutke med ostrim kame-njem, kjer so se jim parale nežne tanke stene gum ob strani.

V Sofiji (Balkanski rally) bom vozil zopet s kranjsko »Savo«. Kar bo, pa bo! Treba pa bo nabaviti nove. Že samo to dejstvo kaže na vso težino in napore rallyje voženj, kjer se guma dobesedno zradira iz kolesa.

Koliko nas stane „SAVA“ časopis

Mnenje uredniškega odbora

Objavljamo prispevek, ki ga nam je poslal glavni računovodja podjetja tov. Karel Padjera. V njem razpravlja o stroških, ki jih podjetje porablja za izdajanje našega časopisa ter ob tem razmišlja, ali ne bi bilo morebiti pametneje časopis ukiniti ter prenesti vse naloge informiranja članov kolektiva na ciklostirani bilten »Informator«.

S tem prispevkom pričujemo javno razpravo o načinih in možnostih obveščanja članov kolektiva. Upamo, da se bo oglasilo več naših bralcev, saj si resničnega samoupravljanja ter dobrega gospodarjenja res ne moremo zamisljati brez ustrezne obveščeniosti vseh zaposlenih.

Uredniški odbor je v svojih prizadevanjih vseskozi poskušal pridobiti k pisanju kar največji krog sodelavcev. Pri tem se je skupaj z urednikom skliceval tudi na statutarna določila, ki jasno govorijo tudi o tem, da ima sle-

herni član kolektiva ne samo pravico biti obveščen o delu predstavniških organov ter zlasti še o materialnem in finančnem poslovanju podjetja, o izvrševanju planskih obveznosti itd., marveč tudi obveščati sodelavce o stvareh v podjetju, ki jih kot samoupravljalce zanimajo. Zal pa smo naleteli prav pri naših strokovnjakih največkrat na gluha ušesa. Zato tudi nismo mogli objavljati prispevkov, ki bi sicer prav gotovo vzbudili veliko zanimanja.

Uredniški odbor je na svoji predzadnji seji razpravljal tudi o vlogi glasila »Sava« v novih gospodarskih pogojih ter ugotovil, da bo treba v bodoče še odločneje posegati v dogajanje kolektiva ter mobilizirati bralce v uredniševanje vseh pogojev, ki omogočajo uspešno poslovanje podjetja. Glede na potrebo po varčevanju pa je tudi sklenil, da bo do nadaljnjega »Sava« izhajala štirinajstredno v sedanjem obsegu, po potrebi pa tudi v povečanem. Nikakor pa ne more soglašati s predlogom, da se časopis preprosto ukine, saj mu ne more nihče odrekati mobilizacijske in informacijske funkcije. Ne smemo namreč pozabiti, da je prav »Sava« z nekaterimi svojimi prispevki že v preteklosti sprožila mnoge



▲ Kadar stopite v poletnih mesecih na plažo pod naš dom, se vam nudi približno takile prizori

akcije, katerih posledica so bili ukrepi, ki so posredno ali neposredno vplivali na boljši poslovni uspeh podjetja. Takih prispevkov pa si v bodoče želimo še več — in če se bo krog sodelavcev tudi v resnici povečal, potem lahko pričakujemo od »Save« v bodoče še večjih koristi!

UREDNIŠKI ODBOR

Mnenje tovariša Padjere

Iz razprave o novih gospodarskih ukrepih nam je znano, da bo treba v bodoče še bolj gledati kje lahko znižamo stroške. Doslej prihranjeni kakršnikoli strošek še ni bil v celoti naš, ker smo na ves dohodek plačevali še 15% prispevka federaciji, 5% za skupne rezerve gospodarskih podjetij republike in občine, prispevek Skopju od skladov itd. Skratka, delovni kolektivi niso bili preveč zainteresirani na prihrankih stroškov, ker ti prihranki niso ostali v celoti za potrebe njihovega podjetja oz. njih samih.

Odslej, po sprejemu novih gospodarskih ukrepov, ko omenjenih prispevkov ne bo več (dohodki federacije, republike in občine se bodo pobirali od drugih osnov, nič več od dohodka) bo interes vsakega delovnega kolektiva, da stroške zniža. Vsak prihranjeni denar bo s tem dejansko ostal na razpolago kolektivu oziroma ekonomski enoti, ki ga je prihranila (ko bo dopolnjeno nagrajevanje po učinku tudi na element prihrankov, na stroških, porabi materiala itd. in ko bo z določenim delom dohodka razpolagala sama ekonomska enota za investicije in družbeni standard ali osebne dohodke) in se tega moramo zavedati.

Ni dvoma, da vsi, vsak po svojih močeh in znanju ter možnosti z ozirom na svoje delovno mesto lahko pripomoremo k znižanju stroškov. Ker imam vpogled v razne stroške in mi je prišel v roke račun za tiskanje našega časopisa in za razpečevanje le-tega po pošti, oba v precejšnjem znesku, se mi je porodila misel, da bi bilo prav o tem spregovoriti v časopisu, temprej, ker nisem zasledil, da je že kdo podal informacijo, koliko nas stane naš časopis.

Ne trdim, da so stroški za naš časopis poglaviti in prvi, ki bi jih bilo nujno premotriti, vendar strošek je in to ne majhen. Vedeti moramo, da tiskanje časopisa v omenjeni nakladi, klišeji, honorari, osebni dohodek referenta in njegovega sodelavca ter razpečevanje ni poceni. Vsaka številka ča-



sopisa, ki se tiska v približno 1600 izvodih in jo dobijo brezplačno vsi člani kolektiva, vključno Inštituta, Gum. izobraževalnega centra, Delavske restavracije, Obratne ambulante in vseh naših upokojencev stane v povprečju 170.000 din. Torej, če časopis izide 4-krat mesečno to je 680.000 din, kar obenem predstavlja toliko manj skladov ali osebnega dohodka, skratka letno okrog 8 milijonov.

Nedvomno, ne smemo prezreti, da je izhajanje časopisa koristno in potrebno, saj smo po njem obveščeni o marsičem, kar vse nas zanima. Vendar se spričo splošne štednje le vsiljuje misel ali ne bi takšno obveščanje ali vsaj približno takšno dosegli z našim »INFORMATORJEM«, ki je resda samo ciklostirano obvestilo, vendar menim, da nas to dosti ne moti. Opažam, da je včasih številka našega časopisa (zlasti zadnja stran) največkrat izpolnjena s križankami ali podobnim zabavnim čtivom, skratka z nečim, s čimer so polni vsi naši dnevnikarji in tednikarji in ni potrebe, da na straneh tako dragega časopisa (vsak izvod stane nad

dosedanja pokojnina	sprejeto povečanje v %	povečana pokojnina
20.000	25	5.000
40.000	21	8.400
50.000	19	9.500
30.000	23	6.900
60.000	18	10.800
70.000	17	11.900
80.000	16	12.800
itd.		

100 din) objavljamo tak material. Res pa je tudi, da kvalitetnih prispevkov naših strokovnjakov — inženirjev, vodij obratov, ekonomskih enot itd. skoraj ne zasledimo in da ima časopis že itak značaj informacij, kar bi brez škode opravil naš ciklostirani znanec »INFORMATOR«. Na grobo izračunano bi s tem prihranili vsaj 5 milijonov letno (skladov ali plač, kar končno ni tako malo v sedanjih resnih časih, ko bo izredna borba za čimcenejše poslovanje.

Tovariši, ki imajo opravka z nabavo investicij dobro vedo, kako je včasih milijon razpoložljivih sredstev dobrodošel, oziroma kako je težko če ga ni mogoče zagotoviti. Zato presodimo: ali je nujno v sedanjih časih še naprej financirati časopis v tej obliki, ko bi lahko opravile Informacije isto poslanstvo za 5 milijonov letno ceneje?

Karel Padjera

Podjetje so zapustili

Rudi Florjančič in Janez Gregorčič — odšla v času poskusnega dela; Vida Gantar, Franc Celar in Fran Plantan — sporazumno; Vojteh Jerala in Tončka Pestotnik — odšla v pokoj; Peter Rakovec — smrtno se ponesrečil v podjetju; Jože Arh, Franc Groše, Leopold Jereb — neopravičeno izostali z dela.

Kako in za koliko se bodo povečale pokojnine?

- Na seji skupščine republiške skupnosti socialnega zavarovanja v Ljubljani, ki je bila pretekli teden v Ljubljani, so med drugim tudi sprejeli lestvico za povečanje pokojnin ter s tem zagotovili uskladišve kupne moči upokojencev s povečanimi življenjskimi stroški.

Vključevanje socialnega zavarovanja v splošno gospodarsko reformo zahteva med drugim tudi ustrezno povečanje pokojnin pri vseh kategorijah upokojencev, saj so se življenjski stroški zadnje dni precej povečali. O tem je sprejela načelne sklepe že zvezna skupščina na seji socialno-zdravstvenega zbora, ko so sklenili, da se z uveljavitvijo gospodarske reforme povečajo pokojnine v povprečju za 23 odstotkov.

Na seji skupščine republiške skupnosti socialnega zavarovanja v Ljubljani se je večji del poslancev ogreval za to, naj bi se občutnejše povečalo pokojnine upokojencev z najnižjimi mesečnimi zneski in najmanj pokojnine upokojencev z najvišjimi. Za kasnejše sprejeti predlog, da se poveča pokojnine, ki znašajo same ali z varstvenim dodatkom skupaj do 25.000 dinarjev, za 25 odstotkov, in da se poveča pokojnine nad 80.000 dinarjev le za 15 odstotkov, poslanci sprva niso bili navdušeni. Predlagali so, naj se najnižjim kategorijam ta porast še poveča, saj jih je v strukturi največ — kr 46,44 odstotka ali 62.707! — in ker so s povečanjem življenjskih stroškov tudi najbolj prizadeti. Zaradi zveznih meril in sklepa zvezne skupščine o stopnji povečanja 23 odstotkov, pa večjega porasta za najbolj prizadete niso mogli sprejeti.

Zato ni čudno, če so poslanci sklenili, naj se ob letni revalorizaciji pokojnin analizira učinke spremenjenega pokojninskega sistema, sedanjega povečanja pokojnin in dviga življenjskih stroškov, in ponovno obravnava vprašanje varstvenega dodatka ter življenjskega minimuma, potem pa ustrezno revalorizira pokojnine.

Zaradi boljše preglednosti objavljamo tabelo, iz katere so razvidni porasti pokojnin v odstotkih, v absolutnih vrednostih in povečane pokojnine:

pa se mu bo ta povečala na 25.000 dinarjev.

V vsem tem bo kazalo prav gotovo temeljito razmišljati ter najti ustrezne poti, sicer ne bomo mogli govoriti, da življenjski standard prebivalcev ni padel. — Tudi upokojenci so prebivalci, ki jih štejemo v ta pogoj in še nekaj! Sedanja upokojenci so že dalj od sebe tisto, kar lahko človek da — omogočili so nam sedanjo raven življenjskega standarda, in to v najtežjih časih naše socialistične graditve. Jih smemo zato mar sedaj, ko jim teče jesen njihovega življenja, pustiti, da živijo slabše kot so si zaslužili?

- Sedanje zvišanje pokojnin velja za vse upravičence, ki so se upokojili do 31. julija letos.
- Povečanje pokojnin velja od 1. avgusta. In obrok povečanja za mesec avgust bodo upokojenci prejeli hkrati s povečano pokojnino za mesec septembra!

DUŠAN REBOLJ



Mnogo zdravih let sodelavka Tončka!

1. julija je bila predčasno starostno upokojena naša dolgoletna sodelavka Tončka Pestotnik.

Ko se je poslavljala od nas, smo jo prosili za kratek razgovor. Rada se je odzvala in povedala: V družini nas je bilo 5 otrok. Oče je bil ribič, mati gospodinja. Z dohodki, ki jih je oče dobil od ribarjenja, je 7-člansko družino težko preživljal. Občutili smo veliko pomanjkanje.

Ko sem hodila v šesti razred osnovne šole, sem izgubila očeta, ki je padel v prvi svetovni vojni leta 1915 na Doberdobo. Tako je ostala družina brez sredstev za preživljanje. Prekinila sem šolanje in se šla učiti šiviljskega poklica. Po enem letu in pol sem se izučila in zaposlila pri privatnem mojstru Sumiju (Trikot) v Ljubljani. Pri njem sem šivala štiri leta, pri trgovcu Sarcu, kjer sem prav tako kot pri prejšnjem delodajalcu zaradi pomanjkanja dela bila zopet brez zaposlitve. Po daljšem iska-

To je Tončka Pestotnik, ki je odšla v pokoj.



Na novo so se zaposlili

V času od 26. junija do 20. julija 1965 so se zaposlili:

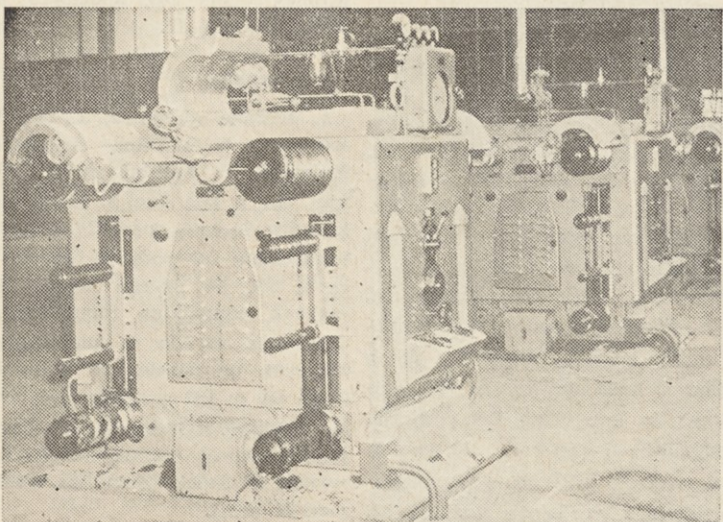
Anton Košnjek in Franc Kalan — transporterja avtozračnic; Henrik Čemažar in Alojz Škarja — sestavljalca hlačnic v pnevmatikarni II; Matija Retelj, Stefan Hitač, Mihael Ropret — pomožni sklad. delavci; Danica Lebar — montaža termoforjev; Metod Močnik — dvoriščni delavec; Anton Polak — ključavničar III; Janko Mohorič — pom. konfektioner avtoplaččev; Danica Požek — korespondent v uvozu investicijske opreme in rezervnih delov; Jože Sinkovič — konstruktor I; Ciril Remič — pom. sklad. delavec v sklad. pom. materiala; Anton Kimovec — električar II; Djordje Buble — dipl. strojni inženir, spec. za konstruk. pnevm.

nju, saj je bilo v prejšnjih časih za delo zelo težko, sem našla delo pri privatniku Zosu v Ljubljani.

V tovarno Sava sem prišla meseca marca 1948. leta. Zaposlila sem se v skladišču gotovih izdelkov pri vodenju kartoteke in prevzemu blaga. To delo sem opravljala vse do upokojitve in to ves čas z veseljem in v prepričanju, da bom odšla zadovoljna v zasluženi pokoj.

Dvomim pa, da se mi bo želja izpolnila, kajti osebni dohodki so bili kljub napornemu delu razmeroma majhni, od česar si nimam mnogo obetati.

Naši dolgoletni sodelavki smo se zahvalili za kratek razgovor in ŽELIMO JI SE MNOGO SREČNIH IN ZDRAVIH LET V KROGU NJENE DRUZINE.





▲ In še zakasneli posnetek z letošnjega smučarskega prvenstva tovarne meseca aprila na smučinah Krvavca. Prikazuje nekaj naših tekmovalk in tekmovalcev skupaj s člani gorske reševalne službe, ki nam je priskočila na pomoč pri organizaciji samega tekmovanja



Za slovo - pa malo več

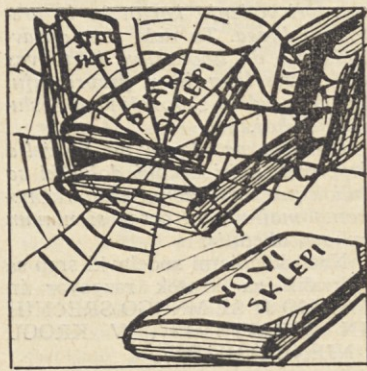
Je že tako. Vse se spreminja, potrebno bo boljše gospodariti in tako se bo tudi moje poslovanje nekako »reformiralo«. Zdaj, v krizi bom verjetno porabil manj papirja za pisanje, zato bolj konkretno. Morda bom dodal tudi sliko kakšnega junaka. O tem bom še razmislil.

Ker smo v obdobju reforme, bom verjetno imel manj dela in se bom moral močno potruditi, da bom našel »material« za mojo rubriko. Nekaj dni pred spremembami sem si ogledal obrat I in videl še precej zanimivosti.

Pred oddelkom valjarne so trije tovariši sedeli na zabojih, živahno in nemoteno debatirali o draginji, ki nastaja in o tem, koliko bo tovarna dodala k plačam iz »fondov«. Ni mi bilo jasno kaj so s tem mislili, vendar če bi ti trije delali namesto da so »razpravljali«, bi se jim že pri prvem izplačilu zalosten je pogled v prostor vulto poznalo.

kanizacije veloplaščev. Zaradi pomanjkanja korda vulkanizerji »životarijo« in jim je kar prav, da se to dogaja v tej vročini. Izmeril sem, da je temperatura preseгла 50 stopinj Celzija in sem jo hitro popihal iz oddelka, ker sem se pričel topiti. Rešil me je tovariš, ki me je polil z vodo iz gornjega stranišča. Do zdaj sem bil prepričan, da je voda v zgornjih straniščnih namenjena le za umivanje rok. Ta junak naj da predlog za racionalizacijo in dobil bo nekaj zanj. Kaj, pa naj sam ugame. Seveda naj se podpiše. Predlogi pod šifro nam ponavadi delajo težave, ker ne vemo koga nagraditi.

V oddelku konfekcije veloplaščev sem opazoval obrezovalca, kako počiva na mizi po napornem 4-urnem delu. Nameraval sem ga prebuditi, a sem si premisill, ker sem se bal, da me ne bi nahrulil zakaj ga motim. Zanimalo me je, kolikšen je njegov zaslužek za tako naporno delo in sem pozneje



ugotovil, da ni tako majhen.

V podjetju je tudi član, ki ve kako je treba živeti. Baje je že trikrat v letošnjem letu dobil avtogume za kmečki voz. Pozanimal sem se malo in ugotovil, da jih zamenjuje za betonsko železo. Železo bo verjetno zamenjal za zlato in imel bo trdno valuto pri sebi. Dajem predlog, da v našem glasilu odpremo rubriko malih oglasov. S tem ne bo potrebno njemu in podobnim oglašati v »Glasu«, kjer morajo plačati še oglas. Našo »Savo« berejo po vsej Gorenjski, povrh pa bo imel oglas še honoriran. Zanimiva zamisel ali ne.

Verjemite ali ne, dobil sem ležalno blazino pred vami vsemi. Pisal sem kolegu na Jesenice in on jo je prišel iskat v Kranj. Sindikalna podružnica je prvo obvestila ostala podjetja, da so požkusne blazine na zalogi. Kar pa je ostalo, pa so razdelili med naše člane. Verjetno so se ustrašili, da bi prišlo do preprodate in da bi kdo zaslužil kak tisočak.

Morda bo kdo hud zavoljo mojega očitka, ki ga nameravam sedaj napisati? Toda, v imenu mnogih bralcev si to dovoljujem... Kakor veste, so bili člani delavskega sveta in še nekateri člani kolektiva pred mesecem dni na tridnevem seminarju v Trebju. O programu samem smo v našem časopisu že brali, ničesar pa še nismo slišali o tem, kako je seminar uspel, katere teme so bile najbolj zanimive in katere najmanj. Res čudno, da se ni mogel med petdesetimi udeleženci ojunaciti niti eden in nam v nekaj stavkih vsaj opisati svoje vtise. Kaže, da so se udeleženci res »veliko naučili« in da sedaj »poglobljajo stike« s svojimi sodelavci, ki so jih v ta organ samoupravljanja izvolili?

No, novo gospodarsko reformo pričakujemo z vso napetostjo. Ko



pišem tele vrstice, še ni vse znano, ko pa jih boste prebrali vi, dragi bralci, bo že vse sklenjeno... Da, sklenjeno v zvezni skupščini in mi se bomo morali tistih sklepov držati. Zato je pretekli teden ali celo dva skupina naših ekonomistov pripravila celo študijo o ukrepih, ki jih bomo morali izpeljati v smislu napovedane reforme. Bojim pa se, da bi morali prej narediti skrbno študijo o tem, zakaj nismo uresničili niti polovice ukrepov, ki so zajeti v študiji o uvajanju skrajšanega delovnega časa. Ta je namreč precej podobna novi, ki za deva naše naloge po uvedbi reforme.

Sport Sport

V vodstvu Gumarska šola

Prvenstvo v malem nogometu med EE se je zavleklo dalj časa kot smo pa v začetku predvidevali. Nekateri igralci so odšli na dopust na morje ali drugam. Zaradi tega že dva tedna nismo odigrali nobene tekme. Na sporedu sta sicer samo dve tekmi še, Gumarski inštitut : Pnevmatikarna I in Inštitut — Mehanična II. Upamo, da bosta ti dve tekmi odigrani še v tem mesecu.

Na prvenstveni lestvici ni sprememb, vendar, ker je že precej časa, odkar je bila objavljena, jo objavljamo ponovno:

Gumarska šola	4 3 0 1	16:12	6
Pnevmatikarna I	3 2 0 1	24:10	4
Gumarski inštitut	2 1 0 1	6: 6	2
Mehanična II	3 1 0 2	8: 9	2
Tehnična hala	4 1 0 3	6:23	2

Ekipa, katera bo po končanem tekmovanju zasedla prvo mesto, bo prejela prehodni pokal.

Že od začetka tekmovanja vidimo listo strelcev. Po vsaki od-

Ne bom pa zdrav, se mi zdi, če ob tej priliki mimogrede ne pobaram o svojem obnašanju tiste letovalce v počitniškem domu Crikvenica, ki mislijo, da se še vedno piše v naši tovarni leto 1960 ali 1961. Obnašali so se tako, kot da bi bil dom njihov in kakor, da so zunanji gostje okuženi ali da naših uslug sploh ne plačujejo. Morda bi kazalo vnesti v program izobraževanja za prihodnje leto tudi nekaj seminarjev o lepem vedenju — zlasti za nekatere uslužbence, ki se sicer trkajo na prsa in sklicujejo na svojo kulturo. Morda mislijo pri tem, da je »kultura« zmerjanje, prepiranje, negodovanje in podobne »veščine«? Sicer pa, morda bi jim kazalo pred pričetkom letovanja skupaj s ključji za sobe priložiti še najnovejšo žepno izdajo knjige o lepem vedenju!

Samoupravnim organom so predlagali nekateri vodje ekonomskih enot strokovnih služb vrsto ukrepov, ki naj pospešijo uvajanje gospodarske reforme tudi v našem podjetju. Med takimi predlogi so tudi na primer: povečati naj se število sodelavcev strokovnih služb, ki lahko prihajajo na delo šele ob 7. uri zjutraj — teh novih je bilo predlaganih okrog petdeset. K sreči pa je upravni odbor dovolj zrelo razsodil in sklenil, da je že preveč takih članov kolektiva, ki lahko prihajajo na delo po 6. uri. Zato je sklenil, da velja za vse člane kolektiva od ponedeljka, 9. avgusta naprej začetek delovnega časa v dopoldanski izmeni ob 6. uri! To velja za vse sodelavce — tudi tiste, ki so lahko doslej prihajali na delo kasneje! Seveda pa me zanima, kako se bo to kaj izkazalo v praksi.

Skoda, da se oglašam tokrat zadnjič in da nimam dovolj prostora. Bi še malo »potipal« tista podjetja v Kranju, ki so zadnje dni nabila cene, da so astronomsko poskočile. K sreči pa so jih dobila te dni z lopato po zadnji plati in sedaj — jovo na novo — še enkrat spreminjajo cene, seveda tokrat v obratnem smislu kot pred tednom dni!

Vidite, kljub poletni vročini in drugim tegobam sedanjega časa se v moji torbi vselej nabere kaj zanimivega. Nekaj sem vam povedal. Za ostalo pa mi je zmanjkalo časa in prostora. Sicer pa nič hudega, saj so me prizadeti bralci že tako ali tako sili. Zato se poslavljam — tokrat za zmeraj!

Vaš Pepe Lez'nga

MALI NOGOMET

Po en gol pa so dosegli: Bajželj, Petelinšek, Luthar, Matjaševič, Smid, Zupan M., Paljčević, Mede, Valenčič in Tomažič.

Tudi najboljšega strelca bomo na koncu tekmovanja nagradili s primerno nagrado.

Ciril Dominko

Razmišljanje o fluorografiranju v kranjski občini

Iz kranjskega štaba za fluorografiranje smo prejeli sestavek, katerega v celoti objavljamo.

Akcija fluorografiranja po delovnih kolektivih se bo pričela 5. septembra letos.

Točen datum in razpored fluorografiranja v obeh obratih bomo objavili v našem informatorju.

Ker je to akcija, v katero zdravstveni organi vlagajo veliko truda in sredstev in pa zato, da v sami kali zatremo pojav pljučnih bolezni, prosimo vse člane kolektiva, naj se fluorografiranja udeležijo polnoštevno. Pri tem naj upoštevajo navodila osebja, ki bo skrbelo za izvedbo akcije.

Minila so štiri leta, odkar je bila končana zadnja fluorografska akcija na našem področju. Letos septembra bodo občani komune Kranj ponovno masovno slikani — fluorografirani z namenom odkrivanja pljučnih bolezni.

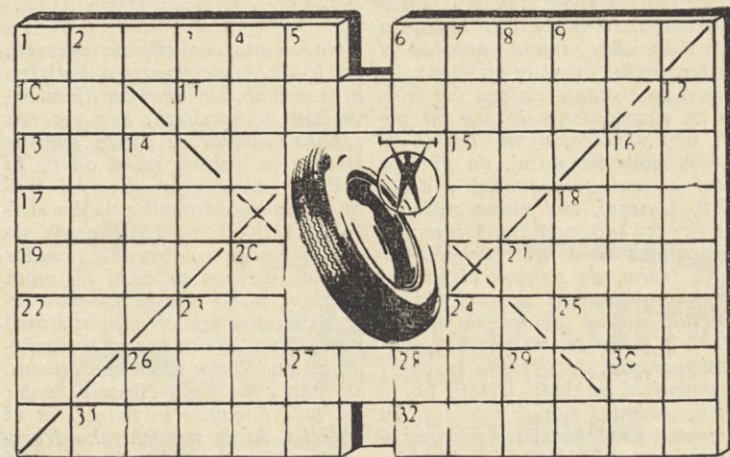
V Jugosloviji, kakor tudi v Sloveniji, kar velja tudi za področje naše komune, opazamo nenehno, sicer počasno, upadajoče pljučne tuberkuloze. Istovčasno vsako leto odkrijemo vse več ljudi s pljučnim rakom in ostalimi pljučnimi boleznimi. Pravočasno odkrivanje pljučnih bolezni nam sodobna medicina omogoča hitro ozdravljenje, pri dokler še potekajo brez bolečin pljučnem raku pa celo rešitev človeka gotove smrti.

Če se ozremo za nekaj desetletij nazaj, vidimo, da so ljudje, ki so oboleli od teh dveh najhujših pljučnih bolezni, zapisani gotovi smrti. Danes vemo, da tudi pljučni rak, če je pravočasno in v začetku odkrit, lahko ozdravimo in vrnemo človeka na delovno mesto in v krog njegove družine.

Z razvojem industrije oz. intenzivnih gospodarskih sprememb na našem področju so tudi ljudje močneje izpostavljeni infekciji in obolevanju, predvsem v industrijskih območjih. Zato so masovne fluorografske akcije osnovni činitelji pri odkrivanju teh bolezni, dodatno pa so ukrepi oziroma smiselne fluorografije na krajša razdobja v eksponiranih kolektivih. Tako večje kranjske tovarne kot npr. Iskra in Sava vršijo vsakoletno slikanje svojih članov kolektiva in so zaradi teh smiselnih akcij upeli zmanjšati obolevnost pljučnih obolenj oziroma pravočasno ozdravljenje istih.

Dobro izvedena fluorografska akcija na območju naše komune zahteva velika denarna sredstva, brežhibno organizacijo in visoko disciplino ter zavest vsakega občana. Samo tako bomo dosegli cilj fluorografske akcije, to je odmiranje pljučnih bolezni v samem začetku, omogoča hitro ozdravljenje, pri dokler še potekajo brez bolečin in težav ter dokler se lahko hitro ozdravijo.

KRIŽANKA



VODORAVNO:

1. Član DS podjetja, sodelavec iz mizarske delavnice, 6. član DS, sodelavec iz pnevmatikarne I, 1. upanje, 11. član DS podjetja, sodelavec iz tehničnih izdelkov, 13. moški pevski glas, 15. Ivan Cankar, 16. avtomobilska oznaka Celja, 17. nasprotovanje iz trme, 18. posojilo (narečno), 19. tri sosednje črke, 21. del človeškega telesa, 22. ekonomska enota, 23. del imena korojskega predsednika (Sing Man...), 25. le, karkoli, 26. priimek in ime člana DS podjetja, sodelavca iz valjarne I, 30. kemični znak za litij, 31. priimek sodelavca v prodajnih službah, 32.

priimek člana DS, sodelavca iz pnevmatikarne II.

NAVPIČNO:

1. svečana obletnica, 2. up, 3. auresicij, 4. narodna republika Bolgarija, 5. kazalni zaimek, 6. nje, nji, 7. last Ane, 8. kralj (pri kartah), 9. vpiši S in C, 12. priimek člana DS podjetja, sodelavca iz SK, 14. ribiška mreža, 16. priimek pomočnika republiškega direktorja zavoda za planiranje, 18. zvok pri strelu, 20. priimek člana DS in UO podjetja, sodelavca iz pnevmatikarne II, 23. vzreja, reditev, 24. osebni zaimek, 26. veznik, 27. Sešek Ernest, 28. medmet, 29. erbij.